

**Crna Gora
Ministarstvo inostranih poslova**

**IZVJEŠTAJ
o radu Ministarstva inostranih poslova Crne Gore za 2009. godinu**

1. UVOD

Crna Gora je, kroz kontinuirano ostvarivanje svojih spoljnopolitičkih prioriteta, tokom 2009. godine, nastavila da razvija političke, ekonomske i druge odnose sa inostranstvom. Imajući u vidu stabilan napredak i punu posvećenost u ostvarivanju spoljnopolitičkih ciljeva, crnogorska diplomatija je, i pored brojnih izazova i zadataka, postigla zavidne rezultate kako na regionalnoj, tako i na evropskoj i svjetskoj sceni.

Kao jedan od prioriteta zadataka Ministarstva inostranih poslova u protekloj godini, u okviru svojih nadležnosti, bilo je dalje integrisanje Crne Gore u evropske i evroatlantske strukture. Crna Gora je učvrstila svoju poziciju prema EU i NATO, unaprijedila odnose sa njihovim najvažnijim članicama i stvorila neophodne pretpostavke koje će je u što kraćem roku dovesti u poziciju punopravnog člana ovih međunarodnih organizacija. Predaja odgovora na Upitnik Evropskoj komisiji i poziv za članstvo u Akcioni plan za članstvo u NATO rezultat su ostvarenog napretka.

Dobrosusjedski odnosi i regionalna stabilnost predstavljaju garant uspješnog razvoja Crne Gore i preduslov za napredak u širim integracionim procesima, o čemu svjedoče brojne diplomatske aktivnosti i posjete u protekloj godini.

Ministarstvo inostranih poslova je bilo značajno angažovano na aktivnostima u cilju jačanja regionalne saradnje i aktivnog učešća u regionalnim inicijativama. U tom kontekstu, Crna Gora je predsjedavala pojedinim regionalnim inicijativama, što je učvrstilo njen položaj u regionu. Brojna dešavanja na međunarodnoj sceni postavila su uslove u kojima je crnogorska diplomatija imala aktivnu ulogu i nastavila da njeguje dobre bilateralne odnose, ne samo sa susjedima, već i sa ključnim akterima na međunarodnoj sceni.

Kao članica relevantnih međunarodnih organizacija, Crna Gora je tokom 2009. godine nastavila da promoviše i štiti svoje interese i učestvovala u definisanju globalnih

političkih tokova. Kroz sistem UN, crnogorska diplomatija je imala aktivno učešće na brojnim međunarodnim konferencijama na visokom nivou koji su bili posvećeni klimatskim promjenama, položaju djece, održivom razvoju, problemima izbjeglica, kontroli naoružanja i brojnim drugim pitanjima.

Posebna pažnja bila je posvećena i jačanju konzularnih odnosa sa drugim zemljama i tom prilikom je potpisano nekoliko sporazuma o uzajamnim putovanjima državljana. Odluka Savjeta ministara EU o ukidanju viza za građane Crne Gore najveći je rezultat u ovom domenu.

Tokom prošle godine nastavljene su aktivnosti na proširenju crnogorske diplomatske mreže i jačanju administrativnih kapaciteta. Otvorena je ambasada u Ujedinjenim Arapskim Emiratima, nakon čega Crna Gora trenutno ima dvadeset jednu ambasadu, šest stalnih misija i dva generalna konzulata. U toku 2009. godine u Ministarstvu (uključujući DKP) je zaposleno 26 službenika, od čega 15 mlađih od 30 godina. Dvadesetsedam službenika Ministarstva je pohađalo dvadeset različitih programa obuke, treninga i usavršavanja, realizovanih u toku 2009. godine, uglavnom u inostranstvu. Značajno je unapređena IT infrastruktura Ministarstva, a tradicionalna međunarodna ljetnja škola za mlade diplomate „Gavro Vuković“ pokazala se kao izuzetno uspješan projekat.

2. POSTIGNUTI REZULTATI TOKOM 2009. GODINE

2.1 SEKTOR ZA EVROPSKU UNIJU I NATO

2.1.1 Direkcija za Evropsku uniju

Proces evropske integracije je u 2009. godini, nakon što je premijer M. Đukanović uručio predsjedniku Francuske i predsjedavajućem EU N. Sarkozyju zahtjev Crne Gore za članstvo u EU 15. decembra 2008, kao ključni spoljnopolitički proritet, dodatno dobio na dinamici. To se manifestovalo živom diplomatskom aktivnošću putem brojnih formalnih, ali i neformalnih kontakata na svim nivoima sa zvaničnicima EU i njenih država članica, u cilju pridobijanja podrške za pozitivnu odluku Savjeta EU o dodjeljivanju mandata Evropskoj komisiji da pripremi Upitnik za Crnu Goru. Diplomatske aktivnosti sprovedene su i s namjerom dobijanja podrške država članica radi zaokruživanja procesa potvrđivanja SSP u parlamentima članica EU.

- Ministarstvo inostranih poslova je koordiniralo izradu odgovora na pitanja iz dva poglavlja Upitnika Evropske Komisije – XXXI poglavlja (zajednička spoljna i bezbjednosna politika) i III poglavlja Političkih kriterijuma. Redovno je učestvovalo i u pripremi redovnih kvartalnih priloga za Izvještaj Evropske komisije o napretku Crne Gore u 2008.

❖ **Učešće ministra inostranih poslova na sastancima na visokom nivou:**

- IV Briselski forum, 20. marta 2009, na kojem su održani brojni bilateralni susreti s zvaničnicima EU i NATO.
- Neformalni sastanak ministara inostranih poslova EU (tzv. Gimnih) u Hluboki na Vltavi, Češka, krajem marta 2009,
- Međunarodni skup u Pragu -Od pada Gvozdene zavjese 1989. do proširenja EU 2004 - koji su organizovali češko predsjedništvo EU i EK, 1. maja 2009.
- Ministar je učestvovao i na skupovima posvećenim EU, 10. novembra u Briselu na temu budućnosti proširenja Unije, i 9- 10. decembra na skupu EU-Zapadni Balkan.

❖ **Posjete zvaničnika i susreti na visokom nivou:**

- Ministar inostranih poslova je bio član delegacije koju je predvodio predsjednik Vlade tokom zvanične posjete institucijama EU u Briselu, 9. marta 2009;
- posjeta češkog premijera, u svojstvu predsjedavajućeg EU, Crnoj Gori, mart 2009.
- sastanak mip i Troike EU, ministrima inostranih poslova Češke K. Švarcenbergom, Švedske K. Biltom i komesarom za proširenje EU O. Renom u okviru redovnog političkog dijaloga Crne Gore s EU, 16. marta 2009;
- posjeta direktora Direkcije za zemlje ZB u GD za proširenje EK Crnoj Gori, 28. maja 2009;
- posjeta visokog predstavnika EU za zajedničku spoljnu i bezbjednosnu politiku, H. Solane, 15. jula 2009;
- posjeta potpredsjednika Komisije Ž. Baroa Podgorici, 28-29. septembra 2009.
- posjeta predsjednika Vlade Crne Gore Briselu, 9. decembra 2009. predaja odgovora na Upitnik EK

Ministarstvo inostranih poslova je bilo zastupljeno na II regionalnoj konferenciji o Evropskoj uniji ministara evropskih integracija država procesa Stabilizacije i pridruživanja, koja je održana u Skoplju 26. i 27. novembra 2009.

Ministarstvo je jula 2009. pokrenulo inicijativu za sklapanje Sporazuma o bezbjednosnim procedurama za razmjenu i zaštitu povjerljivih informacija sa EU. U toku je formiranje pregovaračkih timova.

2.1.2 Direkcija za NATO

Saradnja s NATO je bila jedna od centralnih aktivnosti tokom 2009, a najznačajnije dostignuće u ovom procesu predstavlja poziv Crnoj Gori za Akcioni plan za članstvo (MAP) na sastanku ministara inostranih poslova Alijanse, 4. decembra 2009. Ministarstvo inostranih poslova je koordiniralo izradu izvještaja o realizaciji aktivnosti iz Individualnog partnerskog akcionog plana (IPAP) Crne Gore i NATO, kao i posjetu ekspertskeg tima NATO koji je krajem januara boravio u Crnoj Gori radi evaluacije IPAP i Intenziviranog dijaloga ID.

❖ **Učešće na međunarodnim konferencijama i sastancima na visokom nivou:**

- sastanak Sjeverno-atlantskog savjeta, održan u Briselu, 9. marta 2009, na kojem je implementacija aktivnosti iz IPAP ocijenjena veoma uspješnom;

- međunarodni skup Halifaški bezbjednosni forum, 20-22. novembra 2009.
- Sastanci Američko-jadranske povelje - Tirana 8. maja 2009, što je bilo prvo učešće CG na najvišem nivou u okviru A5; 23. septembra 2009. na margina zasjedanja UN na nivou ministra i u Sarajevu 15. decembra 2009. na nivou političkog direktora.

❖ **Posjete zvaničnika i susreti na visokom nivou:**

- generalni sekretar NATO J. De H. Shefer posjetio je Crnu Goru 16. jula 2009;
- generalni sekretar NATO Anders Fog Rasmussen boravio je u zvaničnoj posjeti Crnoj Gori, 26- 27. novembra 2009.

Ministarstvo inostranih poslova Crne Gore je u saradnji sa Ministarstvom inostranih poslova Slovačke realizovalo projekat "Evro-atlantska iskustva i balkanske vizije", koji je finalizovan organizovanjem međunarodne konferencije u Kolašinu 9. juna 2009. Tom prilikom, ministar je imao susret s v.d. pomoćnika generalnog sekretara NATO-a za bezbjednosnu saradnju i partnerstvo Robertom Simonsom.

❖ **Konsultacije u oblasti evropskih i evroatlantskih integracija:**

- Bosna i Hercegovina, 27-28. aprila, u Sarajevu
- Republika Makedonija, 9-10. aprila, u Skoplju
- Ukrajina, novembar, u Kijevu

2.2 SEKTOR MULTILATERALE

2.2.1 Direkcija za Ujedinjene nacije i ostale međunarodne organizacije

Aktivnosti u 2009. godine su se većim dijelom odnosile na nastavak saradnje i ispunjavanje ugovornih obaveza prema agencijama iz sistema UN i brojnim drugim međunarodnim organizacijama, praćenje rada 63. zasjedanja Generalne skupštine UN i pripreme učešća delegacija Crne Gore na generalnoj debati 64. zasjedanja GS UN, međunarodnim konferencijama i sastancima na visokom nivou. Učešće delegacija podrazumijevalo je sveobuhvatnu pripremu sastanaka (platformi i izvještaja), istupanja, praćenje kretanja spoljnopolitičkih pozicija ključnih aktera u međunarodnim odnosima u pitanjima koja su razmatrana u radu pojedinih komiteta Generalne skupštine ili konferencija, usaglašavanje i konsultacije na političkom nivou u cilju pravovremenog i adekvatnog istupanja Crne Gore. Svoju poziciju Crna Gora je usklađivala sa stavovima EU, uz konsultacije i sa zemljama regiona i ostalim zemljama aktivnim po pojedinim pitanjima koja su bila predmet razmatranja.

❖ **Učešće na međunarodnim konferencijama i sastancima na visokom nivou:**

- Forum o inter-religijskom dijalogu u Jugoistočnoj Evropi, Tirana, Albanija, 15-16. januara 2009;
- Ministarski sastanak o reformi Savjeta bezbjednosti, Rim, Italija, 4 - 5. februar 2009;

- Presentacija Inicijalnog izvještaja o implementaciji Konvencije o eliminaciji svih oblika rasne diskriminacije na 74. zasijedanju Komiteta UN za eliminaciju rasne diskriminacije (CERD), Ženeva, 2-3. marta 2009;
- Plenarno zasijedanje Savjeta za ljudska prava u okviru završnog razmatranja stanja ljudskih prava u Crnoj Gori shodno mehanizmu Opšteg periodičnog pregleda (UPR) Savjeta za ljudska prava Ujedinjenih nacija za period 2008-2011, Ženeva, 18. marta 2009 – usvojen konačan izvještaj UPR o Crnoj Gori;
- Drugi forum Alijanse civilizacija (AoC), Istanbul, Turska, 5-8. aprila 2009 – prezentovan Nacionalni plan Crne Gore za implementaciju programa AoC
- Pregledna Durban konferencija o borbi protiv rasizma, rasne diskriminacije i ksenofobije, Ženeva, 20-24. aprila 2009;
- Ministarski sastanak Pokreta nesvrstanih zemalja, Havana, Kuba, 27-30. aprila 2009;
- 15. Samit Pokreta nesvrstanih zemalja, Šarm el Šeik, Egipat 11-16. jula 2009;
- 53. redovno zasijedanje Generalne konferencije Međunarodne agencije za atomsku energiju (IAEA), Beč, Austrija, 14-19. septembra 2009;
- Generalna debata 64. zasijedanja Generalne skupštine UN, Njujork, 19-26. septembra 2009 – realizovani sastanci sa najvišim zvaničnicima UN (Generalni sekretar, predsjedavajući 64. GS UN, UNDP glavni administrator);
- Prva godišnja konferencija Inicijative za transparentnost međunarodne pomoći, Hag, Holandija, 20-21. oktobra 2009;
- Druga pregledna konferencija zemalja članica Konvencije o zabrani upotrebe, skladištenja, proizvodnje i transfera protivpješadijskih mina i njihovom uništenju, Kartahena de Indijas, Kolumbija, 29. novembra - 4. decembra 2009;
- Ministarska konferencija Alijanse civilizacija za zemlje Jugoistočne Evrope, Sarajevo, BiH, 14. decembra 2009 – usvojena Deklaracija i Regionalna strategija AoC za Jugoistočnu Evropu.

❖ **Posjete zvaničnika UN agencija:**

- Regionalni direktor UNDP za Evropu i ZND Kori Udovički boravila je u zvaničnoj posjeti Crnoj Gori, 12-13. oktobra 2009;
- Regionalni direktor UNICEF za Centralnu i Istočnu Evropu i ZND Stiven Alen boravio je u zvaničnoj posjeti Crnoj Gori, 16-17. novembra 2009.

❖ **Konsultacije sa drugim zemljama o pitanjima i aktivnostima UN i drugih međunarodnih organizacija:**

- Republika Slovenija, u Podgorici, 16. septembra;
- Republike Srbija, u Beogradu, 30. oktobra;
- Republika Makedonija, u Podgorici, septembra 2009;
- Ruska Federacija, u Podgorici, jun 2009.

❖ **Organizacija (samostalno ili kao podrška drugim državnim organima) međunarodnih konferencija/skupova u Crnoj Gori:**

- Samit predsjednika zemalja Jugoistočne Evrope, Cetinje, 3-4. juna 2009;

- Regionalna radionica Inicijative za transparentnost međunarodne pomoći, Pržno, 6-7. jula 2009;
- Regionalna konferencija o održivom razvoju i klimatskim promjenama, Budva, 15-17. oktobra 2009;

Značajne aktivnosti vršene su u oblasti saradnje Crne Gore po pitanjima razoružanja i kontrole naoružanja. S tim u vezi, učešće na sljedećim sastancima:

- Konferenciji na visokom nivou „Budućnost kontrole konvencionalnog naoružanja (CFE)“, Berlin, Njemačka, 9-10. juna 2009;
- 6. konferencija o stupanju na snagu Ugovora o sveobuhvatnoj zabrani nuklearnog testiranja (CTBTO), Njujork, 24-25. septembra 2009,
- Plenarno zasijedanje Globalne inicijative za borbu protiv nuklearnog terorizma (GICNT), Hag, Holandija, 16-17. juna 2009,
- 14. redovno godišnje zasijedanje Konferencije država članica Konvencije o zabrani hemijskog oružja (OPCW), Hag, 30. novembra - 4. decembra 2009.

U cilju unapređenja aktivnosti u sistemu UN, Crna Gora je podnijela kandidaturu za članstvo u Izvršnom odboru UNESCO 2011-2015. Proces pridobijanja i razmjene podrški sa drugim zemljama je u toku.

Ministarstvo inostranih poslova je iniciralo potpisivanje Opcionog protokola uz Pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima. Protokol je potpisan od strane predsjednika Vlade Crne Gore, na marginama generalne debate 64. zasijedanja Generalne skupštine UN, 24. septembra 2009.

2.2.2 Direkcija za Savjet Evrope i OEBS

U skladu sa opredjeljenjem Crne Gore za unapređivanje saradnje i aktivno učešće u tijelima i aktivnostima Savjeta Evrope i OEBS, čiji podrška i preporuke su važna potpora u procesima demokratskog razvoja i reformskog procesa, u 2009. godini nastavljeno je ostvarivanje obaveza i implementacija standarda Savjeta Evrope i unapređivanje saradnje sa OEBS. Realizovane su brojne posjete i susreti crnogorskih zvaničnika i predstavnika Savjeta Evrope i OEBS na političkom i ekspertskom nivou, praćena saradnja sa državnim organima i stepen ostvarenih obaveza. U tom svijetlu, veoma su značajne aktivnosti i saradnja sa misijama SE i OEBS u Crnoj Gori koje, u sinergiji sa drugim međunarodnim organizacijama u Crnoj Gori, imaju višestruki značaj za realizaciju crnogorskih strateških interesa.

❖ Učešće na međunarodnim konferencijama i sastancima na visokom nivou:

- 119. zasijedanje Komiteta ministara Savjeta Evrope, Madrid, 12. maja 2009;
- Ministarski sastanak zemalja učesnica OEBS posvećen budućnosti evropske bezbjednosti i ulozi OEBS u jačanju sigurnosti na evroatlantskom području, Krf, 27-28. juna 2009,
- Godišnji sastanak OEBS o ljudskoj dimenziji, Varšava, 28. septembar - 9. oktobar 2009,
- 17. zasijedanje Ministarskog savjeta OEBS, Atina, 1-2. decembar 2009.

❖ **Posjete zvaničnika i susreti na političkom i ekspertskom nivou:**

- 23-24. februara 2009 – radna posjeta pomoćnika ministra inostranih poslova Crne Gore Savjetu Evrope.
- 8. maj 2009 - posjeta Podgorici izvršnog direktora Evropskog centra za globalnu međuzavisnost i solidarnost - Centra Sjever-Jug (NSC) Savjeta Evrope Deni Ibera
- 11-15. maj 2009 – Monitoring delegacija Savjeta Evrope na čelu sa Klaudijom Lućani direktorom Direktorata za politička pitanja i saradnju posjetila je Crnu Goru i tom prilikom imala je razgovore sa visokim crnogorskim zvaničnicima, predstavnicima pravosuđa i parlamentarnih političkih partija
- 7-9. jula 2009 - izvjestioci Parlamentarne skupštine Savjeta Evrope za Crnu Goru Žan-Šarl Gardeto (Monako) i Serhij Holovati (Ukrajina) su u okviru monitoring misije, boravili u Crnoj Gori radi pripreme izvještaja o realizaciji obaveza proisteklih iz članstva Crne Gore u SE.
- 10. jul 2009, Podgorica – Generalni sekretar OEBS Mark Perin de Brišambo boravio je u zvaničnoj posjeti Crnoj Gori.

2.2.3 Direkcija za regionalne organizacije i inicijative

U skladu sa spoljnopolitičkom prioritetima Crne Gore – dobrosusjedskim odnosima i regionalnom saradnjom, Ministarstvo inostranih poslova je u 2009. godini bilo značajno angažovano na aktivnostima po osnovu članstva Crne Gore u regionalnim organizacijama i inicijativama. Redovno su pripremane i prezentovane platforme i izvještaji o aktivnostima na regionalnom planu visokih zvaničnika, ali i brojni drugi materijali o svim bitnim regionalnim inicijativama i projektima, u cilju bolje informisanosti i koordinacije na interresornom nivou. Kroz uspostavljanje mreže kontakt osoba u relevantnim državnim institucijama i resorima za inicijative u kojima je članica, omogućena je bolja koordinacija aktivnosti različitih regionalnih inicijativa na nacionalnom nivou, podsticana je i koordinirana aktivnost nacionalne mreže kontakt osoba u pripremi i prezentaciji projekata. Održane su konsultacije o regionalnim pitanjima, kroz učešće i neformalne susrete na brojnim sastancima regionalnih inicijativa i organizacija unaprijeđena saradnja sa zemljama u regionu i učvršćena pozicija Crne Gore kao pouzdanog i konstruktivnog regionalnog partnera.

❖ **Učešće na međunarodnim konferencijama i sastancima na visokom nivou:**

- Neformalni sastanak ministara inostranih poslova zemalja članica SEECP Kišinev, 30. januar 2009;
- Sastanak političkih direktora SEECP, Kišinev, 7. aprila 2009;
- Sastanak Savjeta ministara inostranih poslova Organizacije crnomorske ekonomske saradnje (BSEC), tokom jermenskog predsjedavanja, Jerevan, 16. aprila 2009;
- Sastanak komiteta visokih zvaničnika i Savjeta ministara JJI, Atina, 13-14. maja 2009;
- Sastanak ministara inostranih poslova SEECP, Kišinev, 4. juna 2009;
- Godišnji sastanak RCC, Kišinev, 4. juna 2009. godine.

- Samit predsjednika država i Vlada SEECP, Kišinjev, 5. juna 2009;
- Sastanak političkih direktora SEECP, Istanbul, 8. oktobra 2009;
- Neformalni sastanak ministara inostranih poslova SEECP, Istanbul, 9. oktobra 2009.
- Sastanak Savjeta ministara inostranih poslova Organizacije crnomorske ekonomske saradnje (BSEC), tokom azerbejdžanskog predsjedavanja, Baku, 22. oktobra 2009;
- Regionalna konferencija zemalja članica CEFTA, Sarajevo, 9. novembra 2009;
- Sastanak ministara inostranih poslova CEI, Bukurešt, 12. novembra 2009.
- Samit predsjednika vlada država CEI, Bukurešt, 13. novembra 2009.

Pored sastanaka na političkom nivou, realizovane su planirane aktivnosti i ostvarene obaveze članstva u radu niza regionalnih inicijativa kroz redovno učešće na sastancima radnih grupa i koordinacionih tijela, i to: Jadransko-jonske inicijative, Unije za Mediteran, Fondacije Ana Lind, Centralno-evropske inicijative (CEI), Savjeta za regionalnu saradnju (RCC), RACVIAC, i dr.

❖ **Predsjedavanje regionalnim inicijativama:**

Ministarstvo inostranih poslova je predsjedavalo Inicijativom o perspektivama saradnje lokalnih zajednica na tromedi Crne Gore, Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske (maj 2008-jun 2009). U okviru Predsjedavanja, organizovani su sastanci na kojima su dogovoreni konkretni programi saradnje:

- dva sastanka Komisije za prekograničnu saradnju u slučaju prirodnih i ostalih katastrofa, i na području upravljanja prirodnim resursima, Herceg Novi, 14. aprila i 8. jula 2009;
- Ministarski sastanak sa međunarodnom donatorskom zajednicom na temu »Prezentacija projektno-orjentisane saradnje na tromedi«, Herceg Novi, 8. jula 2009, na kojem su predstavljeni projekti i potpisana Zajednička izjava o saradnji na realizaciji zajedničkih prekograničnih projekata iz oblasti područja rada Komisije.

Ministarstvo inostranih poslova je aktivno učestvovalo u pripremi programa i aktivnostima predsjedavanja: Centralnoevropskim sporazumom o slobodnoj trgovini u regionu (CEFTA 2006), Regionalnom antikorupcijskom inicijativom (RAI); Regionalnom inicijativom za azil, migracije i raseljena lica (MARRI); Savjetom ministara kulture Jugoistične Evrope (SMKJIE); Savjetodavnom grupom Centra za bezbjednosnu saradnju (MAG RACVIAC).

S tim u vezi, Ministarstvo inostranih poslova je podržalo ili u saradnji sa državnim organima organizovalo sljedeće sastanke u okviru crnogorskog predsjedavanja:

- Sastanak premijera država članica CEFTA, Bečići, 3 - 4. decembra 2009;
- Forum MARRI, Bečići, 18. decembra 2009;
- Sastanak regionalnog komiteta MARRI, Bečići, 17. decembra 2009.

❖ **Posjete zvaničnika Crnoj Gori i susreti na političkom i ekspertskom nivou:**

- Direktor MARRI Centra Trpe Stojanovski, Podgorica, 17. jula 2009. godine;
- Predsjedavajući Poslovnog savjetodavnog vijeća za Jugoistočnu Evropu (BAC SEE) u okviru RCC Goran Radman, Podgorica, 24. marta 2009. godine.

❖ **Konsultacije o pitanjima regionalne saradnje i aktivnosti:**

- Republika Slovenija, 16. septembra u Podgorici i 16. decembra u Ljubljani
- Republika Italija, 21. decembra, u Podgorici
- Bilateralne konsultacije Crne Gore i predstavnika Centra MARRI, u Skoplju, 24. juna 2009. godine.

2.3 SEKTOR ZA KONZULARNE POSLOVE I DIJASPORU

Sektor za konzularne poslove i dijasporu obavljao je redovne aktivnosti u oblastima sprovođenja spoljne politike Crne Gore u domenu konzularnih odnosa i zaštite interesa naših državljana i pravnih lica u inostranstvu; uspostavljanja tješnjih veza i saradnje sa dijasporom; priprema, učestvovanja i vođenja pregovora za zaključivanje međunarodnih ugovora iz konzularne oblasti (o ukidanju viza i uzajamnim putovanjima državljana, konzularne konvencije, o granici), kao i oblasti koje su u nadležnosti drugih ministarstava (readmisija, socijalno osiguranje, drumski i vazdušni saobraćaj); izrade dokumenata i materijala za međunarodne i međudržavne susrete i posjete, analitičkih i stručnih materijala koji obuhvataju konzularnu problematiku; i učestvovanja u izradi zakona i drugih propisa koji se odnose na strance, državljanstvo, migracije.

Posebni naponi Sektora za konzularne poslove i dijasporu, u saradnji s ostalim državnim organima, bili su usmjereni na realizaciju preostalih obaveza iz „Mape puta“ za liberalizaciju viznog režima između EU i Crne Gore, što je rezultiralo Odlukom Savjeta ministara EU da državljani Crne Gore, od 19. decembra 2009. godine, mogu da putuju bez vize u zemlje Šengen zone.

❖ **poslovi razgraničenja i utvrđivanja državne granice sa susjednim zemljama:**

- potpisan Sporazum između Vlade Crne Gore i Savjeta ministara Albanije o granici o obnavljanju, popravci i održavanju piramida, međupiramida i drugih graničnih oznaka duž crnogorsko-albanske državne granice, 6. novembra 2009. godine;
- parafiran pravni dio Sporazuma između Crne Gore i Bosne i Hercegovine o državnoj granici (23. novembra 2009. godine). Potpisivanje se očekuje tokom 2010. godine, kada zajednička stručna grupa sačini njegove priloge (tekstualni opis protezanja granice i topografsku kartu)

❖ **vizni režim i uslovi za uzajamna putovanja državljana:**

- Sporazumi o uzajamnim putovanjima državljana sa Republikom Bjelorusijom (razmjenoj nota) i Republikom Albanijom (potpisan 6. novembra 2009):
- Sporazum o ukidanju viza za nosioce diplomatskih, službenih i običnih pasoša sa Izraelom (potpisan 17. septembra 2009)
- Sporazum o olakšanoj proceduri izdavanja viza sa Norveškom (potpisan 16. decembra 2009).

- okončani su pregovori i pripremljeni za potpisivanje sporazumi o ukidanju viza za nosioce diplomatskih i službenih pasoša sa Kirgistanom, Kazahstanom, Alžirom i Egiptom.
- ❖ **jačanje konzularnih odnosa sa drugim zemljama:**
 - završeni su pregovori i pripremljena za potpisivanje Konzularna konvencija sa Republikom Srbijom;
 - prihvaćena je inicijativa da se započnu pregovori za zaključivanje konzularne konvencije sa Republikom Turskom.
 - unaprijeđena je i saradnja u pogledu pružanja konzularnih usluga od strane Bugarske, kao i Republike Srbije, čija DKP zastupaju interese Crne Gore u zemljama u kojima ona nema svoja DKP i u tom smislu dopunjeni sporazumi koji o tome postoje sa tim zemljama.

U skladu sa Zakonom o strancima, pripremljen je i usvojen Pravilnik o vizama i viznim obrascima („Službeni list CG, br. 64/09).

U toku 2009. godine Sektor je obradio 12.000 predmeta koji su se ticali konzularnih pitanja. Sektor je sarađivao i pružao odgovarajuću pomoć akreditovanim stranim diplomatsko-konzularnim predstavništvima u Crnoj Gori u pitanjima iz svoje nadležnosti.

2.3.1 Direkcija za konzularne poslove

Pored tekućih aktivnosti, sprovodila je obuku i pripremu za rad službenika u DKP, starala se o funkcionisanju počasnih konzulata i utvrđivanju predloga za počasne konzule, učestvovala u radu regionalnih skupova konzularnih sektora ministarstava inostranih poslova i regionalnih organizacija, kao i koncipiranju zakonskih i podzakonskih akata koji se odnose na konzularne poslove.

Obavljene su konzularne konsultacije sa Ministarstvima inostranih poslova Kine, Republike Srbije, Republike Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Republike Makedonije, Republike Slovenije i Republike Turske.

2.3.2 Direkcija za dijasporu

Sarađivala je intenzivno sa našim građanima na radu i boravku u inostranstvu, kako kroz obilaske i učešće u radu udruženja i klubova u raznim zemljama, tako i organizovanjem susreta i manifestacija u Crnoj Gori, kao i pružanjem odgovarajuće pomoći u njegovanju i promociji kulturnih vrijednosti Crne Gore u iseljeničkim sredinama. Takođe je započela posao na izradi Strategije saradnje sa dijasporom.

2.4 SEKTOR BILATERALE

Sektor bilaterale je obavljao aktivnosti na planu jačanja odnosa i saradnje Crne Gore sa ostalim zemljama i intenziviranja političkog dijaloga i susreta na najvišem nivou. U saradnji sa državnim organima pripremao je platforme za razgovore na bilateralnoj

osnovi i doprinosio daljem razvoju odnosa kroz sklapanje bilateralnih međunarodnih ugovora o saradnji. Intenzivirane su aktivnosti na uspostavljanju diplomatskih odnosa Crne Gore sa drugim zemljama i vođene bilateralne konsultacije na nivou ministarstava inostranih poslova.

Sektor bilaterale je redovno pripremao informacije o bilateralnim odnosima za brojne susrete visokih zvaničnika Crne Gore sa zvaničnicima ostalih zemalja na marginama međunarodnih konferencija i multilateralnih sastanaka.

Data je podrška u pripremi i potpisivanju brojnih sporazuma na bilateralnoj osnovi u cilju unapređenja međusobnih odnosa u oblastima ekonomske, finansijske i tehničke saradnje, socijalnih odnosa i kulturne saradnje, saobraćaja, promocije investicija i dr.

❖ **Posjete visokih zvaničnika**

Sektor bilaterale je organizovao i u saradnji sa drugim državnim organima pripremao platforme za razgovore najviših i visokih crnogorskih zvaničnika sa zvaničnicima drugih zemalja, i učestvovao u realizaciji posjeta:

❖ **Uspostavljanje diplomatskih odnosa Crne Gore sa ostalim zemljama**

Tokom 2009. godine, intenzivirane su aktivnosti na uspostavljanju diplomatskih odnosa sa ostalim zemljama. Protokoli o uspostavljanju diplomatskih odnosa potpisani su sa Kirgistanom (jun), Ekvadorom (septembar), Kraljevinom Bahreinom (25. septembra) i Kraljevinom Kambodžom (12. oktobra). Diplomatski odnosi su, takođe, uspostavljeni i sa Kraljevinom Maroko (8. septembra), Maldivi (26. novembra) i Republikom Filipina (26. septembra).

❖ **Konsultacije o bilateralnim pitanjima na nivou ministarstava inostranih poslova**

- Bosna i Hercegovina, 13. novembra, u Podgorici
- Republika Makedonija, 22. oktobra, u Podgorici
- Republika Letonija, 26. novembra, u Rigi
- Republika Mađarska 19. novembra, u Budimpešti
- Ruska Federacija, jul, u Moskvi
- Narodna Republika Kina, 18. marta, u Podgorici
- Republika Indija, 21. jula, u Podgorici

❖ **Potpisivanje protokola o saradnji ministarstva inostranih poslova**

Tokom 2009. godine potpisani su protokoli o saradnji Ministarstva inostranih poslova Crne Gore sa ministarstvima inostranih poslova Belgije (9. marta) i Indije (20. maja).

2.5 ŠIRENJE DKP MREŽE CRNE GORE I IMENOVANJE NOVIH AMBASADORA

Tokom 2009. godine nastavljene su aktivnosti na širenju crnogorske diplomatske mreže. Otvorene su nove ambasade i imenovani novi ambasadori i diplomatski predstavnici.

- ambasador u Republici Srbiji Igor Jovović stupio je na dužnost 4. novembra;
- ambasadorka u Austriji Dragana Radulović stupila je na dužnost 9. januara;

- agreman nerezidencijalnom ambasadoru Crne Gore u Slovačkoj sa sjedištem u Beču Dragani Radulović dodijeljen 21. avgusta, a kopije akreditiva predate 19. oktobra;
- ambasador u Grčkoj Ivo Armenko stupio je na dužnost 16. septembra
- ambasador u Luksemburgu Veselin Šuković je dobio agreman za obavljanje dužnosti nerezidentnog ambasadora, sa sjedištem u Briselu;
- imenovan je ambasador Crne Gore u Turskoj Ramo Bralić, a tokom godine su obavljene pripreme za otvaranje Ambasade Crne Gore u Ankari;
- ambasadorka u NR Kini Ljiljana Tošković stupila je na dužnost 15. januara;
- Vlada Crne Gore je 2. jula donijela odluku o otvaranju Ambasade Crne Gore u UAE, a Aleksandar Eraković je 11. septembra dobio agreman za prvog ambasadora Crne Gore u Abu Dabiju
- Ambasada Crne Gore u Mađarskoj zvanično je otvorena u junu;
- Vlada CG je 10. septembra imenovala Branka Perovića za nacionalnog koordinatora CG za EXPO 2010. 23. septembra potpisan je Ugovor o učešću CG na EXPO, kao i Finansijski ugovor
- 23. decembra uručene su egzekviture počasnim konzulima Crne Gore u Italiji, Luidiju Morfiniju za regiju Pulja, i Franćesku Trinkeriju za regiju Kampanja. Počasnom konzulu San Marina Mikelu Barboneu uručena je egzekvatura 21. aprila.

2.6 JAČANJE ADMINISTRATIVNIH KAPACITETA MINISTARSTVA

U toku 2009. godine u Ministarstvu (uključujući DKP) je zaposleno 26 službenika. Od navedenog, 15 je mlađih od 30 godina. Dvadesetsedam službenika je pohađalo različite programe obuke, treninga i usavršavanja, uglavnom u inostranstvu. Takođe, Ministarstvo obezbjeđuje mjesečne stipendije za 7 studenata koji pohađaju studije na Univerzitetu Crne Gore ili na prestižnim svjetskim univerzitetima, a koji će po završetku studija postati službenici Ministarstva

Nastavljeno je jačanje kapaciteta međunarodnopravne službe, koja je tokom 2009. obavljala poslove praćenja i usmjeravanja procesa stupanja Crne Gore u međunarodne ugovorne odnose. Vođena je evidencija o zaključenim međunarodnim ugovorima, izrađivana mišljenja na inicijative organa državne uprave za zaključivanje međunarodnih ugovora, učestovano je u pregovorima za zaključivanje međunarodnih ugovora, kao i obavljana pravno-tehnička redakcija tekstova međunarodnih ugovora. Nastavljena je aktivnost u pravcu sukcesije bilateralnih ugovora zaključenih od strane države prethodnice (SCG, SRJ, SFRJ, FNRj itd.), koji se primjenjuju saglasno odluci o proglašenju nezavisnosti Crne Gore. Predstavnik Međunardono pravne službe je učestvovao u radu Komiteta pravnih savjetnika za međunarodno javno pravo Savjeta Evrope (CAHDI).

U februaru 2009. godine instalirana je nova internet prezentacija Ministarstva inostranih poslova Crne Gore (www.gov.me). Tehničko rješenje je u potpunosti razvijeno od strane IT službe MIP, i implementiran je "SOAP web service" za migraciju

arhive saopštenja sa prethodne verzije sajta i sinhronizaciju unosa saopštenja za javnost sa internet prezentacije Vlade Crne Gore.

Urađena je prva verzija elektronske baze podataka koja sadrži podatke o zaposlenim u Ministarstvu i diplomatsko-konzularnim predstavništvima.

U junu mjesecu, u skladu sa mjerama štednje, otvoreni su Skype nalozi za sve korisnike računara u MIP i DKP Crne Gore, dok su u julu, u saradnji sa Ministarstvom za informaciono društvo, otvorene uniformne e-mail adrese (@mfa.gov.me) za DKP Crne Gore i zaposlene u njima (na internoj stranici na sajtu Ministarstva, objavljeno je uputstvo za korištenje Outlook Web Access aplikacije, koja omogućava pristup mail nalogu sa bilo kojeg računara koji ima pristup internetu).

Pored navedenog u 2009. godini u značajnoj mjeri je zamijenjena dotrajala IT oprema i optimizovana lokalna mreža. U sklopu izrade odgovora na Upitnik Evropske komisije, IT služba je odradila tehničko formatiranje odgovora za poglavlja čiji je nosilac bilo Ministarstvo inostranih poslova.

U 2009. godini pripremljen je teren za konačnu realizaciju dva kapitalna IT projekta Ministarstva:

- implementacija informacionog sistema koji će omogućiti bezbjednu komunikaciju Ministarstva i diplomatsko-konzularnih predstavništava
- uvođenje softvera koji će bitno olakšati rad, a time i povećati produktivnost službenika koji se bave poslovima administracije u Ministarstvu

2.7 REALIZACIJA AKTIVNOSTI U SKLADU SA OBAVEZAMA CRNE GORE I PROGRAMOM VLADE

Ministarstvo inostranih poslova je koordiniralo rad na izradi programa i akcionih planova za saradnju u okviru međunarodnih organizacija i pripremalo potrebne materijale u cilju realizacije preuzetih obaveza shodno programu rada Vlade. S tim u vezi, izrađeni su i usvojeni sljedeći dokumenti:

- Informacija o napretku Crne Gore u evropskim integracijama u kontekstu politike proširenja EU na Zapadni Balkan, sjednica Vlade Crne Gore u novembru 2009;
- Informacija o aktivnostima Crne Gore u Partnerstvu za mir, sjednica Vlade Crne Gore u junu 2009 - (obaveza u skladu sa programom rada Vlade za 2009. godinu)
- Drugi izvještaj o sprovođenju aktivnosti IPAP, sjednica Vlade Crne Gore 30. jula 2009. Izvještaj je proslijeđen NATO u septembru 2009;
- Izvještaj o realizaciji IPAP 2008/2009. godine, sjednica Vlade 29. decembra 2009;
- Informacija o značaju Akcionog plana za članstvo u NATO (MAP) i obavezama koje proističu za Crnu Goru, sjednica Vlade Crne Gore 29. decembra 2009;
- Nacionalni plan za implementaciju programa Alijanse civilizacija, usvojen na sjednici Vlade Crne Gore od 2. aprila 2009. - Izvještaj je prezentovan na Drugom forumu AoC, 5-8. aprila 2009;

- Program UNICEF za Crnu Goru za period 2010-2011, usvojen na sjednici Vlade Crne Gore od 30. jula 2009. - Program je zvanično odobren od strane Izvršnog odbora UNICEF u Njujorku.
- Informacija o preduzetim aktivnostima na realizaciji projekta Eko-zgrade, usvojena na sjednici Vlade od 15. januara 2009. - Intenziviran je rad nadležnih organa i pokrenut proces ostvarivanja preuzetih obaveza.
- Informacija o pristupanju Crne Gore Međunarodni agenciji za obnovljivu energiju (IRENA), usvojena na sjednici Vlade od 22. januara 2009. - Crna Gora je pristupila organizaciji i započet je proces ratifikacije Statuta IRENA.
- Informacija o izradi srednjeročnog izvještaja o dostizanju Milenijumskih razvojnih ciljeva, usvojena na sjednici Vlade od 14. maja 2009. - Formirana je radna grupa za izradu Izvještaja, čiji je proces izrade u toku.
- Informacija o uključivanju Crne Gore u programa *Djelujući kao jedan* i formiranju Nadzornog komiteta za sprovođenje programa, usvojena na sjednici Vlade od 17. septembra 2009, - Crna Gora je uključena u program Jedan UN i u toku je proces usaglašavanja integrisanog programa saradnje UN i Crne Gore za period 2010-2015.
- Informacija o saradnji Vlade Crne Gore sa agencijama iz sistema UN koje djeluju u Crnoj Gori (UNDP, UNICEF, UNHCR, WHO, IOM), usvojena na sjednici Vlade Crne Gore od 10. decembra 2009 - (obaveza u skladu sa programom rada Vlade za 2009. godinu).
- 15. oktobar 2009 - Vlada Crne Gore je usvojila Informaciju o ispunjavanju obaveza preuzetih članstvom Crne Gore u Savjetu Evrope. Informacija definiše dalju dinamiku na planu ispunjavanja preostalih obaveza, što će omogućiti dalje relaksiranje monitoring mehanizma SE prema CG u pravcu izlazne strategije u dogledno vrijeme i prelaska u regularni tretman članice SE preko redovnih mehanizama - (obaveza u skladu sa programom rada Vlade za 2009. godinu).
- 1. oktobar 2009. - Vlada Crne Gore je usvojila Informaciju o aktuelnim procesima u Organizaciji za evropsku bezbjednost i saradnju i odnosima Crne Gore sa njom, koju je pripremio DOEBS i SE Ministarstva inostranih poslova - (obaveza u skladu sa programom rada Vlade za 2009. godinu)
- Informacija o statusu i saradnji Crne Gore u regionalnim organizacijama i inicijativama, usvojena na sjednici Vlade Crne Gore od 29. septembra 2009 - (obaveza u skladu sa programom rada Vlade za 2009. godinu)
- Informacija o prioritetima i programu aktivnosti predsjedavanja Crne Gore Centralnoevropskom inicijativom (CEI), Jadransko-jonskom inicijativom (JJI) i Procesom saradnje u Jugoistočnoj Evropi (SEECP), usvojena na sjednici Vlade Crne Gore od 3. novembra 2009.
- Novembar 2009. - nakon dostavljanja na uvid nacrta Izvještaja CPT (Komiteta SE za prevenciju torture, nehumanog i ponižavajućeg tretmana i kažnjavanja) o Crnoj Gori u vezi sa prvom periodičnom posjetom Crnoj Gori (septembar 2008.), u komunikaciji i koordinaciji sa relevantnim organima (Ministarstvo pravde, Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Ministarstvo zdravlja, MUPiJU), izrađeni su komentari i sugestije koje se tiču faktičkih nepravilnosti i date informacije proslijedjene CPT.

3. UOČENI IZAZOVI

Glavni izazovi tokom 2009 godine bili su vezani za globalnu ekonomsku krizu, njene efekte na našu zemlju pa time i na rad DKP Crne Gore u inostranstvu. Shodno zaključcima Vlade o dodatnim mjerama za ograničavanje budžetske potrošnje, a nakon usvajanja zakona o izmjenama i dopunama Zakona o budžetu za 2009. godinu kojim je buždet Ministarstva inostranih poslova umanjen za 2.68 miliona eura, Ministarstvo je usvojio poseban Program racionalizacije budžetske potrošnje. Programom nisu samo značajno smanjeni izdaci po pojedinim budžetskim linijama već su i odloženi neki projekti iz oblasti jačanja operativne infrastrukture DKP i ministarstva. Uprkos tome ministarstvo je uspjelo da pozitivno završi 2009. godinu uštedjevši državnoj kasi oko 870.000 eura

4. ZAKLJUČAK

Crnogorska diplomatija je u protekloj godini, u punoj saradnji sa ostalim državnim organima, ostvarila značajne rezultate na spoljnopolitičkom planu.

Crna Gora je ušla u fazu tješnjih odnosa sa Evropskom Unijom što se manifestovalo veoma sadržajnom diplomatskom aktivnošću, brojnim susretima na svim nivoima sa zvaničnicima EU i njenih država članica. Najznačajniji momenat u tom segmentu predstavlja predaja odgovora na Upitnik Evropske komisije koje je predsjednik Vlade Milo Đukanović uručio 9. decembra 2009. godine.

Shodno utvrđenim spoljnopolitičkim ciljevima, Vlada Crne Gore se aktivno posvetila proširenju saradnje sa NATO, što je rezultiralo pozivom Crnoj Gori za Akcioni plan za članstvo (MAP) na sastanku ministara inostranih poslova Alijanse, 4. decembra 2009. godine. Akcioni plan za članstvo je poslednji korak na putu za pridruživanje jedne zemlje Alijansi.

Savjet ministara EU donio je odluku o ukidanju viza za građane Crne Gore, koja je stupila na snagu 19. decembra 2009. godine. Od tog datuma, građani bez viza mogu putovati u zemlje EU, osim u Veliku Britaniju i Irsku. Bez viza se putuje i u Norvešku, Švajcarsku i Island, kao i u Rumuniju i Bugarsku, koje još nijesu postale dio šengenskog sporazuma.

Ojačani su administrativni kapaciteti u ministarstvu i DKP

Postignuti rezultati, kontinuitet rada i unapređenje bilateralnih i multilateralnih odnosa, posvećenost i stručnost, garancija su daljeg napretka crnogorske diplomatije u cilju demokratskog i ukupnog razvoja zemlje.